

Съвременни иновационни модели и приложението им в България

1. Кой са съвременните иновационни модели?

Отворените иновации (Open Innovations) се отнасят до разширяване на иновационния потенциал на организациите чрез отваряне им за нови начини за работа с външни организации. Доколкото това се проявява като ново съвместно работно споразумение, придобиване на нови дружества с интересни технологии или други, то неговата крайна цел е една и съща: да се увеличат иновациите и да се повиши стойността на всички участници в резултат на това.

Тези практики са съществували и са били изследвани в продължение на много години и динамиката в развитието на отворените иновации е наистина забележителна. Терминът „отворени иновации” е въведен от проф. Chesbrough от Berkeley през 2003г., въз основа на наблюдения на технологични фирми, както и фармацевтични компании, които преминават през съществени промени през 80-те и 90-те години и те все още имат еволюиращи практики.

Съгласно проф. Chesbrough: „Отворените иновации са парадигма, която предполага, че фирмите могат и трябва да използват външни идеи, както и вътрешни идеи и вътрешни и външни пътища към пазара, като фирмите търсят начини за прогрес в технологиите. Отворените иновации съчетават вътрешни и външни идеи в архитектури и системи, чиито изисквания се определят от бизнес модела”¹.

През 2006г. той усъвършенства това определение, като набляга на предписващата, както и на описателната им стойност - не само, че някои организации използват отворените иновации, но всички трябва да го правят: „Отворена иновация е използването на целенасочени входящите и изходящите потоци на знания за ускоряване на вътрешните иновации и съответно разширяване на пазарите за външна употреба на иновации...”²

Chesbrough сравнява този подход със затворената система за иновации, където компаниите генерират свои собствени иновативни идеи, а след това разработват, произвеждат, пласират, продават и обслужват този продукт или услуга. Въпреки, че този поляризиран поглед върху отворените и затворени иновации е полезен с оглед илюстриране на ползите от по-отворена система, то е ясно, че, като цяло, напълно

¹ Chesbrough, H; Open Innovation: Researching a New Paradigm (2006)

² Пак там.

затворена организация е, ако въобще някога е съществувала, исторически артефакт в момента. Например, Wallin (2010) цитира видове стратегически съюзи, които предхождат дефиницията на Chesbrough³ - лицензиране, аутсорсинг, смесено предприятие, консорциуми, клъстери и иновационни мрежи. Освен това, литературата за управление на знанията – особено около концепцията „капацитет за усвояване“⁴ – твърди, че от края на 1980-те години „способността на една фирма да признае стойността на нова, външна информация, да я усвои и да я приложи за търговски цели е от решаващо значение за нейните иновативни способности. Това предполага, че фирмите могат да имат изгода от иновациите, извън организацията.

2. Кои са причините за появата на този вид иновации?

В своята фундаментална разработка, Chesbrough (2006) идентифицира редица ключови мотивация за преход от затворени, вътрешно-фокусирани иновации към отворени иновации. В своят критичен преглед на концепцията за „откритост“, Dahlander & Gann (2010) подкрепят Chesbrough относно четирите мотива за един по-отворен подход⁵:

- Социални и икономически промени в работните модели, където специалисти се стремят към кариери, а не към „работа до живот“ при един работодател. Фирмите трябва да намерят нови начини за достъп до таланти, които могат да не желаят да бъдат наети изключително и директно;

- Глобализацията, която разшири обсега на пазарите и дава възможност за повишение на разделението на труда;

- Подобряването на пазарните институции като интелектуалната собственост, рисковия капитал и технологични стандарти, всички от които улесняват организационната способност за нови идеи;

- Новите технологии, които дават възможност за нови начини за сътрудничество и координация в различни географски точки.

³ Wallin, M.W., von Krogh, G., 2010. Organizing for open innovation: focus on the integration of knowledge. *Organizational Dynamics* 39(2), 145–154.

⁴ Cohen, W.M., Levinthal, D.A., 1990. Absorptive capacity: a new perspective on learning and innovation. *Administrative Science Quarterly* 35(1), 128–152.

⁵ Dahlander, L., Gann, D.M., 2010. How open is innovation. *Research Policy* 39 699–709.